

ו. אלא שלאחרי כל זה יש מקום לשאלה (עכ"פ לתלמיד, ממולח) – למה באמת עשה ה' ככה, למנוע מכל ישראל טעמם של מינים אלו בגלל המניקות ש-הם מיעוטה דמיעוטה של כל ישראל?!

ולכן העתיק רש"י שם בעל המאמר – ר' שמעון – דאזיל לשיטתו, שפעמים יתכן שהמיעוט מכריע את הרוב.⁴⁶

וכפי שמצינו בהדגשה אצל רש"י ש-אמר⁴⁷, "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה, ואילמלי אלעזר בני עמי, מיום שנברא העולם ועד עכשיו, ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם ועד סופו". דאע"פ שהם יחידים ממש, מ"מ ביכולתם להכריע את כל העולם כולו. והיינו משום שרשב"י, רואה את כל ישראל, ושל כל הדורות כולם, שהם מציאות אחת ממש, ולכן מעשה כל יחיד ופרט שבישראל נוגע להכלל כולו.

ועד"ז ס"ל לר"ש להיפך, דכאשר יש-נו דבר שיכול להזיק את המיעוט, כדאי למנוע ענין זה גם מהרוב, כדי שלא יהי שום חשש או חשש דחשש שיגיע רעה זו להמיעוט.

ובפשטות⁴⁸: כדי שהמניקות לא ישימו לב שכל ישראל נהנים ממאכלים טובים אלו ויתאוו להם וכו', כדאי למנוע מאכלים אלו מרוב בני ישראל.

ומזה הוראה עד כמה צ"ל ההשתדלות בטובת איש פרטי, ועוד זאת – אפילו כאשר מדובר בתיווך בישראל, וכ-בנדוד, שהקב"ה מנע מאכלים טובים

וע"פ הנ"ל יש לומר, כי עיקר חידושו של רש"י הוא אכן בנוגע לקישואים. ד-הנה בפרש"י לש"ס⁴⁹ פי' "בוציז" – "דל-עת", ולא מצינו ש"דלעת" קשה למניקות. ולכן מפרש רש"י, בדרך חידוש, ש"ק"י שואים" כאן "הם קוקומברו"ש בלע"ז" (שהם קשים למניקות, כמפורש ברש"י), וע"ז מסיים ש"תרגומו ית בוציניא", שה-תרגום חולק ע"ז⁵⁰, שהרי מתרגם קישור-אים "ית בוציניא"⁵¹, שהם אינם קשים למניקות⁵², וא"כ לפירוש התרגום, הצד השווה בחמשת מינים הללו אינו בזה שהם קשים למניקות (ועכ"ל שהתרגום מפרש תלונתם של ישראל באופן אחר).

וזוהי גם כוונת רש"י שהעתיק בפירוש רק "ית בוציניא" והשאר מרמז ב"וכו" – כי בנוגע לפירוש המינים, מחולק רש"י עם התרגום רק בנוגע ל-קישואים, אבל מזה גופא משתלשל נפק"מ בפירוש כללות הכתוב (ה"וכו"), מה הי' תוכן תלונת ישראל בנוגע ל-חמשת מינים הללו.

(קה"ת, תש"מ) ע' 74 (בהוצאת תנ"ש"א ע' 131). וש"נ). אבל להעיר, שגם באבטחים וחציר תרגמו באוי"א. ומסתבר שעיקר הדגשת רש"י היא בתרגום ד"קישואים", כבפנים.

(42) ברכות מה, רע"א. סוכה נו, ב. – ותוס' (סוכה שם) פליגי על רש"י (ע"פ התרגום כאן).

(43) ב"כללים בדברי רש"י" הנדפס בכמה חומשים, שכשכותב רש"י "ותרגומו", אז מביא רש"י ראיה לפירושו שכן הוא. אבל כבר נת' כמ"פ שלכאורה אין כללים אלו מדוייקים, וצ"ע מי חיברם. וראה לדוגמא בעניינו ("ותרגומו") – פרש"י שלח יג, כח. ועוד.

(44) ולהעיר, שתרגום יונתן וירושלמי כאן "ית קטיא" הוא לכאורה כפרש"י (ראה ערוך מע' קט (השני)).

(45) לשיטת רש"י ש"בוציניא" היינו "דלעת".

(46) ולהעיר, שלחד תירוץ ביבמות (סו, ריש ע"ב) ס"ל לר"ש דחיישינו למיעוטה.

(47) סוכה מה, ב.

(48) ראה גם הר"ף לע"י יומא שם.